

สภาพการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุบลราชธานี เขต 2

Performance Conditions of the Teachers under Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area 2

เมทนี แก้วอาษา¹
ดร.พงษ์ธร สิงห์พันธุ์²
ดร.สุวิมล โพธิ์กลิ่น³

บทคัดย่อ

การวิจัย เรื่อง สภาพการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการปฏิบัติงาน และเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ การปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นข้าราชการครูสายปฏิบัติการสอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ที่ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ จำนวน 670 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามสภาพการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ที่มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า F (F- test) ในกรณีที่มีความแตกต่างกันจะทดสอบเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของ Scheffe

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรฐาน พบว่า มาตรฐานที่มีสภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน ,การแสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา, การรายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ, ความร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์, และการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ และมาตรฐานที่มีสภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การสร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์, การพัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติให้ได้เกิดผลจริง, การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผลลัพท์ที่เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน, ความร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน, การมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ, การปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ และการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน

2. ผลการเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ที่มีเพศ ประสบการณ์การปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา ที่แตกต่างกัน ในภาพรวมพบว่าสภาพการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: สภาพการปฏิบัติงาน, การปฏิบัติงาน, ครู

¹ นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

² อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

³ อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

Abstract

The research aimed to study and compare the performance conditions of the teachers under Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area 2. The samples were the teachers totaling 670 from the schools under Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area 2. They were derived by a stratified random sampling. The research instrument was the questionnaire with a confidence value equivalent to .96. Statistics used in data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation and One way ANOVA. In case of difference found, Scheffe's method was used.

The research findings were as follows.

1. An overall performance of the teachers in the study was moderate. considering each standard, it was found that the ones at a high level were a decision to undertake activities with consideration given to the expected outcomes for learners, search of information and utilization of it in development, a systematic report of the learners' development, cooperation in the schools in a creative way, and a regular development of teaching and learning media. The standards at a moderate level were an opportunity for the learners in all situations, a development of a lesson for practical results, a creative cooperation, commitment to develop learners' potential, academic activities and a role model for the learners.

2. AS regards a comparison of the performance conditions of the teachers in the study, it was found that the subjects who were different in sex, working experiences and worked at the schools with different sizes had no different performance conditions.

Keywords : Performance Conditions , Condition, Teachers

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ส่งผลให้ประเทศไทยเกิดการปฏิรูปการศึกษา โดยมีการเปลี่ยนแปลงการศึกษาในเรื่องโครงสร้าง กระบวนการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนสมบูรณ์ทั้งร่างกาย และจิตใจ สามารถดำรงอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545) ในการดำเนินการตามแนวปฏิรูปการศึกษาให้ประสบผลสำเร็จจำเป็นต้องอาศัยองค์การปฏิบัติคือสถานศึกษา ซึ่งหมายถึงการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาอื่นที่มีความรู้ความเข้าใจและสามารถดำเนินงานตามแนวทางการจัดการศึกษาได้เป็นอย่างดี และผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้นำการปฏิรูปที่มีประสิทธิภาพ (ธีระ รุญเจริญ 2546 : 2)

เป้าหมายที่สำคัญที่สุดของการศึกษา คือ การมุ่งหวังให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่แท้จริง โดยครูสามารถจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ครูเป็นบุคคลสำคัญที่สุดในการดำเนินงานด้านการศึกษาครูต้องพัฒนาตนเองเพื่อไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษา การปฏิรูปการศึกษา เกี่ยวข้องกับครูจำนวนมากกว่า 8 แสนคน “เป็นการปฏิวัติวัฒนธรรมการเรียนรู้” ของคนไทยทั้งชาตินับเป็นงานที่ยากและเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่ออนาคตของชาติ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา 2548 : 416) ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สกศ.) ได้พยายามผลักดันให้มีการศึกษาอย่างจริงจัง โดยเริ่มตั้งแต่การวิจัยการปฏิรูปการศึกษาการวิจัยสาระบัญญัติการศึกษาในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 การศึกษามีความสำคัญต่อการดำรงชีวิต เพราะการศึกษาทำให้คนมีความรู้ คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ในสังคมในโลกปัจจุบันไม่ว่าจะเป็นสังคมเล็ก ๆ เช่น สังคมระหว่างครอบครัว หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ ไปจนกระทั่งถึงสังคมใหญ่ คือประเทศชาติ

ล้วนแล้วแต่เป็นสังคมแห่งการแข่งขันทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ต้องใช้ความรู้เป็นฐานสำคัญ นอกจากนี้ความรู้ยังเป็นปัจจัยที่สำคัญสำหรับการอยู่รอด เป็นเครื่องมือสำคัญในการประกอบอาชีพ การศึกษาจึงเป็นประเด็นที่ทุกคนให้ความสนใจและให้ความสำคัญอย่างยิ่ง รัฐบาลซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบด้านการศึกษาของคนในชาติได้เล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา 2548 : 418)

การปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนเป็นภาพสะท้อนถึงการพัฒนาผู้เรียน ครูจึงมีบทบาทที่สำคัญในการเรียนรู้ และพัฒนาการทุกด้านของผู้เรียนตลอดจนทำให้กระบวนการเรียนรู้และการพัฒนานักเรียนสัมฤทธิ์ผล ซึ่งนักเรียนจะเติบโตเป็นกำลังสำคัญของประเทศในอนาคตต่อไป สถานศึกษาถือเป็นหน่วยงานหลักที่มีหน้าที่จัดการศึกษาให้กับผู้เรียนโดยตรง โดยเฉพาะครูผู้สอนถ้ายังไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มที่และเต็มความสามารถ คุณภาพของผู้เรียนก็คงจะไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ดังนั้น เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูจึงเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะและคุณภาพที่พึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในการประกอบวิชาชีพครู และครูใช้เป็นเกณฑ์ในการปฏิบัติงานเพื่อเป็นหลักประกันว่าผู้เรียนจะได้รับประโยชน์สูงสุดจากการปฏิบัติหน้าที่ทางด้านการสอน มาตรฐานวิชาชีพครูจึงทำให้ผู้เรียน ผู้ปกครอง และสังคมมีความเชื่อมั่นต่อการประกอบอาชีพครูว่าผู้เรียนจะได้รับการบริการตามมาตรฐานการเรียนการสอนอย่างมีมาตรฐานและคุณภาพ (ราชกิจจานุเบกษา 2548 : 5)

การพัฒนาครูเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการปฏิบัติงานสอน จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวดที่ 7 ว่าด้วยเรื่องครู คุณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการส่งเสริมให้มีการพัฒนากระบวนการผลิต มีการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง ระบุให้มีองค์กรวิชาชีพ รวมทั้งให้มีการพัฒนาวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษาต้องมีใบประกอบวิชาชีพตามที่กฎหมายกำหนด ครูสภาซึ่งเป็นองค์กรทางการศึกษา โดยกำหนดเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพไว้ รวม 12 มาตรฐาน ซึ่งกล่าวกันว่า ครูที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานตามมีครูสภา กำหนดไว้จะเป็นครูมืออาชีพ เป็นครู ที่มีคุณภาพและสามารถพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2546 : 24-25)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ตั้งอยู่ในถิ่นทุรกันดาร และห่างไกลจากตัวจังหวัดประกอบด้วย 5 อำเภอในเขตบริการ และมีปัญหาเรื่องการขาดแคลนอัตรากำลังครู อันเนื่องจากการเกษียณอายุราชการตามปกติ การเกษียณอายุราชการก่อนกำหนดและอัตราการขอย้ายออกจากพื้นที่ของครูมีเป็นจำนวนมากทำให้เกิดการขาดแคลนอัตรากำลังครูอย่างรุนแรงและมีผลกระทบต่อคุณภาพของการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดติดตตามมา จากผลกระทบด้านการขาดแคลนอัตรากำลังดังกล่าวทำให้อัตราร้อยละระหว่างครูกับนักเรียนมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นครูหนึ่งคนต้องรับผิดชอบนักเรียนจำนวนมากขึ้นกว่าเดิม ทำให้การดูแลเอาใจใส่นักเรียนได้ไม่ทั่วถึงเท่าที่ควร และนอกจากนี้ยังพบว่าครูไม่ได้สอนตรงตามวิชาเอกที่ได้เรียนมาส่วนใหญ่สอนวิชาที่ตนเองไม่ถนัดจึงส่งผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ปัญหานี้สินรายได้ไม่พอจบบรายจ่าย ขาดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานไม่อุทิศเวลาให้กับการเรียนสอนเท่าที่ควร ขณะเดียวกันครูแต่ละคนต่างก็มีข้อจำกัด มีความรู้ความสามารถและมีศักยภาพในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน ดังนั้นในสถานะที่สถานศึกษาไม่ว่าจะเป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ ซึ่งก็ต่างประสบปัญหา การจัดการศึกษาแทบทั้งสิ้น สภาพการปฏิบัติหน้าที่ของครูในโรงเรียนแต่ละขนาดภายใต้ข้อจำกัดและความรับผิดชอบต่อนักเรียนเป็นจำนวนมากขึ้นกว่าเดิมมี สภาพการปฏิบัติหน้าที่เป็นเช่นไร ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ เหล่านี้ได้ปฏิบัติหน้าที่เต็มตามศักยภาพหรือไม่ มีสิ่งใดที่เป็นปัญหาอุปสรรคต่อกิจกรรมการเรียนสอนและต้องการความช่วยเหลือด้านใดบ้าง ย่อมเป็นที่แน่นอนว่าสถานศึกษาแต่ละแห่งแต่ละขนาดย่อมมีบริบทที่แตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นด้านสภาพภูมิศาสตร์ ด้านชุมชน สังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม ประเพณี สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อสภาพการปฏิบัติงานของครูในด้านต่าง ๆ เป็นอย่างยิ่ง ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา สภาพการปฏิบัติงาน

ของข้าราชการสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ว่าในปัจจุบันมีสภาพเป็นอย่างไร โดยผู้วิจัย จะทำการศึกษา สภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการครูตามเกณฑ์มาตรฐานการปฏิบัติงานของครูที่ ครูสภากำหนด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 เป็นหน่วยงานขนาดใหญ่ ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของข้าราชการในสถานศึกษาต่าง ๆ ในสังกัดย่อมมีความแตกต่างกันตามสภาพและบริบทของแต่ละสถานศึกษา สภาพการปฏิบัติงานของครูในสถานการณ์ปัจจุบันเป็นอย่างไร ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่นมากน้อยเพียงใด โดยผู้วิจัยได้นำมาตราฐานการปฏิบัติงานของครูตามเกณฑ์มาตรฐานการปฏิบัติงานวิชาชีพครูของครูสภา มาใช้เป็นตัวแปรของ การวิจัยในครั้งนี้ซึ่งมีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับการปฏิบัติงานของข้าราชการครูและผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์และเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับสถานศึกษาในการปรับแผนกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับ สภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการครูในสังกัด เพื่อพัฒนาขีดความสามารถและศักยภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูให้ก้าวหน้าสู่เป็นครูมืออาชีพต่อไปในอนาคต โดยมีสมมติฐานการวิจัยว่า

สภาพการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ที่มีเพศ ประสบการณ์การปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา ที่แตกต่างกัน มีสภาพการปฏิบัติงานแตกต่างกัน

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูสายปฏิบัติการสอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 จำนวน 1,700 คน จากโรงเรียน 218 แห่ง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูสายปฏิบัติการสอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ซึ่งสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดโรงเรียนเป็นระดับชั้นตามตารางสัดส่วนของ Krejcie and Morgan (อ้างอิงในธีรฤดี เอกะกุล 2550 : 143-144) จำแนกได้ดังนี้ โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 217 คน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 248 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่จำนวน 205 คน รวมทั้งสิ้น 670 คน

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามชนิดสำรวจรายการ เกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ประสบการณ์การปฏิบัติหน้าที่ และขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า) 5 ระดับ โดยเรียงลำดับจากมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ตามแนวของ Likert เกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ตามเกณฑ์มาตรฐานการปฏิบัติงานวิชาชีพครูของครูสภาทั้ง 12 ด้าน จำนวน 60 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล โดยดำเนินงานตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลในโรงเรียน
2. ขอหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ถึงผู้บริหารสถานศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง
3. ส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือไปยังผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 เพื่อขออนุญาตให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยส่งและรับคืนแบบสอบถามด้วยตนเอง ใช้แบบสอบถามทั้งหมด 670 ชุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลและค่าสถิติต่าง ๆ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อหาค่าสถิติดังนี้

- ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้การแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ
- ตอนที่ 2 สภาพการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 โดยจำแนกตาม เพศ ประสบการณ์การปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา โดยการทดสอบค่าสถิติ t - test และ F - test และการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffe'

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางวิเคราะห์ข้อมูลในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา เพื่อจัดเป็นหมวดหมู่และเพื่อทราบลักษณะพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ได้ทำการวิเคราะห์โดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. การทดสอบเปรียบเทียบความคิดเห็นใช้สถิติเชิงอนุมาน คือ t - test และ F - test และการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffe'

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย เรื่อง สภาพการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 สรุปได้ดังนี้

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพทั่วไปเป็นเพศหญิง ร้อยละ 56.9 ที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานระหว่าง 10 - 20 ปี ร้อยละ 64.0 ในโรงเรียนขนาดกลาง ร้อยละ 37.0
2. สภาพการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมาตรฐานที่มีสภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับนักเรียน, การแสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา, การรายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ, ความร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์, และการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ และด้านที่มีสภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การสร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์, การพัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติให้ได้เกิดผลจริง, การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผลถาวรที่เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน, ความร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน, การมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ, การปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ และการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน ตามลำดับ

3. การเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ที่มีเพศ ประสบการณ์การปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา ที่แตกต่างกัน ในภาพรวมพบว่า มีสภาพการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยพบว่า สภาพการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมาตรฐานที่มีสภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน , การแสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา, การรายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ, ความร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์, และการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ และมาตรฐานที่มีสภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การสร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์, การพัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติให้เกิดผลจริง, การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผลถาวรที่เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน, ความร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน, การมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ, การปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ และการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากปัจจุบันอยู่ในช่วงการปฏิรูปการศึกษา ข้าราชการครูได้รับการประชาสัมพันธ์ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายไปสู่การปฏิบัติในเรื่องการปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยให้สถานศึกษาส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ส่งเสริมให้มีความตระหนักและปฏิบัติตามมาตรฐานและวิชาชีพ ซึ่งมีมาตรการในการป้องกันการกระทำผิดต่อจรรยาบรรณของวิชาชีพ จัดกิจกรรมให้ครูนำเสนอและเผยแพร่ผลงานยกย่องและเชิดชูเกียรติครูที่มีผลงานดีเด่น นอกจากนี้ ภาครัฐได้มีนโยบายในการปรับจำนวนบุคลากรในภาครัฐสูง ซึ่งข้าราชการครูเป็นหนึ่งในจำนวนบุคลากรที่ต้องถูกปรับลดลง ดังนั้นในแต่ละปีสถานศึกษาจะมีการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูเพื่อจัดลำดับในการปฏิบัติงานตามนโยบายปรับลดของภาครัฐ จึงทำให้ข้าราชการครูเกิดการตื่นตัวและได้ปรับปรุงตัวเองปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการทำงานให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษา เพื่อพัฒนาตนเองและพัฒนางานให้เหมาะสมกับที่วิชาชีพครูถูกยกย่องว่าเป็นวิชาชีพชั้นสูง จึงทำให้ข้าราชการครูมีการตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับการพัฒนาของผู้เรียน บุคลากร และชุมชน การแสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา, การรายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ, ความร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์, และการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ อยู่ในระดับมาก และมีการสร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์, การพัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติให้เกิดผลจริง, การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผลถาวรที่เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน, ความร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน, การมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ, การปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ และการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ คณิงใจ กฤษณา (2547 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ผลการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูอาจารย์ การศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดอุบลราชธานีในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรฐาน อยู่ในระดับมาก 8 มาตรฐานที่เหลืออีก 4 มาตรฐาน อยู่ในระดับปานกลาง และงานวิจัยของ จิราพร รอดรงนก (2550 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูโรงเรียนสิกขิวิทยาลัย จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ครูโรงเรียนสิกขิวิทยาลัย มีการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูในภาพรวมทั้ง 12 มาตรฐาน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ยกเว้นมาตรฐานที่ 1 และ 7 อยู่ในระดับปานกลาง

2. การเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ที่มีเพศ ประสบการณ์การปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา ที่แตกต่างกัน ในภาพรวมพบว่า มีสภาพการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้แต่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประยูร บุญตะนัย (2546 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานผู้บริหารการศึกษาของคุรุสภา พ.ศ. 2540 ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษา อำเภอมืออุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ครูผู้สอนในโรงเรียนที่เปิดขยายโอกาสทางการศึกษา ซึ่งเป็นสถานศึกษาที่เปิดทำการสอนตั้งแต่ช่วงชั้นที่ 1-3 กับครูผู้สอนในโรงเรียนที่ไม่เปิดขยายโอกาสทางการศึกษา ซึ่งเป็นสถานศึกษาที่เปิดทำการสอนตั้งแต่ช่วงชั้นที่ 1-2 มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานผู้บริหารการศึกษาของคุรุสภา พ.ศ. 2540 ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา อำเภอมืออุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานีไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะกระทรวงศึกษาธิการมีความต้องการสร้างบุคลากรทางการศึกษาที่มีคุณภาพ มีคุณธรรมและเจตคติที่ดีต่ออาชีพครู จึงให้สถาบันบันการผลิตครู หน่วยงาน การพัฒนาครูตามภารกิจในหมวด 7 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดแผนงานด้านการผลิตครู พัฒนาครู จัดทำฐานข้อมูลเพื่อการประเมินคุณภาพ การออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ค่าตอบแทน และยกย่องครู จัดระบบประกันคุณภาพครูและได้เกิดกฎหมายต่าง ๆ ตามมาอีกหลายฉบับ ซึ่งมีผลต่อข้าราชการครู จึงทำให้ข้าราชการครูมีความตระหนักในบทบาทและหน้าที่ของตนเองต่อวิชาชีพครู ส่งผลให้ข้าราชการครู ประถมศึกษากับมัธยมศึกษา ซึ่งปัจจุบันสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเหมือนกันได้รับการศึกษา การอบรม และมีแนวทางการปฏิบัติงานที่เหมือนกัน จึงมีการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สาสิทธิ์ ต้นตีกุล (2544 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเกี่ยวกับ ผลการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูโรงเรียนในเครือคณะรักกางเขนแห่งจันทบุรี พบว่า การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูโรงเรียนในเครือคณะรักกางเขนแห่งจันทบุรี โดยจำแนกตามประสบการณ์ การทำงานครูมีการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน และงานวิจัยของ อุบลรัตน์ ทิวไผ่งาม (2544 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของครูโรงเรียนในเครือมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย พบว่า การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของครูโรงเรียนในเครือมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียล แห่งประเทศไทยจำแนกตามเพศ และประสบการณ์การทำงานและสถานที่ตั้งของโรงเรียนมีระดับการปฏิบัติงาน ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ทำให้ทราบการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครู ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาและหน่วยงานที่รับผิดชอบในการพัฒนาวิชาชีพครู ควรดำเนินการดังนี้

1. ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ข้าราชการครูได้มีโอกาสเป็นผู้นำในการพัฒนาวิชาชีพครู โดยเป็นวิทยากรในการประชุม อบรม สัมมนาหรือกิจกรรมทางวิชาการที่เกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครู
2. ควรจัดให้มีการอบรม ให้ความรู้แก่ข้าราชการครูเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
3. ควรส่งเสริม สนับสนุนหรือจัดให้มีการคิดค้น ผลิต ปรับปรุง การใช้ และประเมินผลการใช้ สื่อการเรียนรู้ที่มีผลต่อการเรียนรู้
4. ควรส่งเสริม สนับสนุนให้ข้าราชการครูได้จัดทำเอกสารทางวิชาการเพื่อเผยแพร่ความรู้
5. ควรกระตุ้นให้ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานน้อยให้ปฏิบัติงานตามมาตรฐาน วิชาชีพครูมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรได้มีการศึกษาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครู ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ตามความคิดเห็นของนักเรียนเฉพาะมาตรฐานที่นักเรียนสามารถเป็นผู้ให้ความคิดเห็นได้
2. ควรได้มีการศึกษาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครู ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. ควรได้มีการศึกษาเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครูอัตราจ้างในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2
4. ควรได้มีการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการอบรมครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียนของข้าราชการครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจากคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ทั้งสองท่าน ได้แก่ ดร.พงษ์ธร สิงห์พันธ์ และดร.สุวิมล โพธิ์กลิ่น รวมทั้งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ผู้คอยให้กำลังใจและอยู่เบื้องหลังในความสำเร็จในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548. (2548, 5 กันยายน).

ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 122 ตอนที่ 76ง.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2546.
คณิงใจ กฤษณา. การศึกษาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนรินทร์, ฉะเชิงเทรา. 2547.

จิราพร รอดรัมย์. การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของครูโรงเรียนชิวิตวิทยาลัย จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, 2550.

ธีรภูมิ เอกะกุล. ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. อุบลราชธานี : วิทยาออฟเซตการพิมพ์, 2550.

ธีระ รุญเจริญ. การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ : แอล.ที.เพรส, 2546.

ประยูร บุญตะนัย. การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานผู้บริหารการศึกษาของคุรุสภา พ.ศ. 2540 ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี, 2546.

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ. (2546, 6 กรกฎาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 120 ตอนที่ 62ก.

เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. มาตรฐานการศึกษาของชาติ. กรุงเทพฯ : สหยาบสื่อ, 2548.

สาส์ ดันตกุล. การศึกษาผลการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของครูโรงเรียนในเครือคณะรักกางเขนแห่งจันทบุรี. ปริญญาโทการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา, 2544.

อุบลรัตน์ ทิวไผ่งาม. การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของครูโรงเรียนในเครือมูลนิธิคณะเซนต์คาเบียลแห่งประเทศไทย. ปริญญาโทการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา, 2544.